

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

INSTITUT ZA RAZVOJ
PREDUNIVERZITETSKOG
OBRAZOVANJA
KANTON SARAJEVO, BOSNA I HERCEGOVINA

ИНСТИТУТ ЗА РАЗВОЈ
ПРЕДУНИВЕРЗИТЕТСКОГ
ОБРАЗОВАЊА
КАНТОН САРАЈЕВО, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

PRE-UNIVERSITY EDUCATION
INSTITUTE OF SARAJEVO CANTON
BOSNIA AND HERZEGOVINA

Православна вјеронаука

Наставни план и програм са
дефинисаним исходима учења

САДРЖАЈ

ПК1 – Опис предмета.....	2
ПК2 – Циљеви учења и подучавања	3
ПК3 – Обласна структура предметног курикулума.....	4
ПК4 – Одгојно-образовни исходи.....	6
Основно образовање	6
Године учења и подучавања предмета: 1	6
Године учења и подучавања предмета: 2	7
Године учења и подучавања предмета: 3.....	9
Године учења и подучавања предмета: 4.....	11
Године учења и подучавања предмета: 5.....	13
Године учења и подучавања предмета: 6.....	15
Године учења и подучавања предмета: 7.....	18
Године учења и подучавања предмета: 8.....	20
Године учења и подучавања предмета: 9.....	22
Средње образовање.....	25
Године учења и подучавања предмета: 10.....	25
Године учења и подучавања предмета: 11.....	28
Године учења и подучавања предмета: 12.....	30
Године учења и подучавања предмета: 13.....	33
ПК5 – Учење и подучавање.....	35
Православна вјеронаука – Учење и подучавање.....	35
ПК6 – Вредновање у предметном курикулуму	37
Православна вјеронаука – Вредновање у предметном курикулуму	37
Профил и стручна спрема наставника	39

ПК1 – Опис предмета

Сврха проучавања Православне вјеронауке у васпитно-образовном систему јесте да се пружи општи поглед на свијет и живот у духу православног предања и искуства вјере, тј. да се ученик уведе у област духовно-вјерског живота. Дакле, циљ наставе Православне вјеронауке је да се првенствено код ученика развије љубав према Богу, да се у њима образује истински људски лик и образ и да се припреме за активан хришћански живот у Цркви. Богословска основа Православне вјеронауке, односно вјерскога васпитања и образовања, јесте поучавање о Богу као Светој Тројици. Бог је Отац, Син и Свети Дух, заједница личности која се заснива на љубави. Богочовјечанска заједница, тј. заједница Бога и човјека, је испуњена у личности Господа Исуса Христа, а сада се остварује у Светој Литургији, заједничком учешћу свих чланова Цркве. Црква се у свијету приказује као литургијска заједница, односно Тијело Христово, што подразумева заједницу свих у Христу.

Православна вјеронаука осмишљена је као литургијска катихизација чија се сврха и вриједност не остварује само у школи, него се наставља у свијету и стварном животу. Та се вриједност може остварити тако да објективно и системски подстиче ученика да у свом животу живи знања стечена у школи. Кроз овакав васпитно-образовни развој се слободно остварује развијање самосвјесне и слободне личности, одговорне пред Богом и Црквом, као духовном заједницом којој припадају, гдје се не гради само вјерски, већ и морални, те културолошко-социолошки развој младе личности.

Православна вјеронаука утемељена начелима истине, вјере и љубави које произлазе из Светих тајни, а првенствено из Свете тајне крштења, са којом постајемо чланови Цркве Христове, и из Свете тајне причешћа (Свете Литургије) као истинскога – вјечнога начина постојања свијета и човјека. На овај начин православна вјеронаука се не испољава само у проширивању сазнања, већ и остваривању осјећајног и искуственог у вјери. Свакако да се ове вриједности и начела усклађују са заједничким друштвено-културним вриједностима и дугорочним васпитно-образовним циљевима.

У свим васпитно образовним системима православна вјеронаука се темељи на емпатији, љубави и одговорности према заједничком друштвеном добру, природи, раду, себи и другима, чувајући и поштујући личност сваког појединца. Дакле, као дио друштвено-хуманистичког подручја придоноси изградњи личног, културног и вјерског идентитета ученика који остварује властите потенцијале, разумије себе, друге, заједницу, свијет и њихове односе те га подстиче на рад и цјеложивотно учење, гдје се огледа развој кључних компетенција код ученика.

Кроз развијање знања из православне вјеронауке, првенствено функционалног знања, и практиковањем вјерског живота и хришћанских вриједности развијају се на конструктиван начин кључне компетенције (способности) као што су:

- критичко и аналитичко мишљење;
- иницијатива;
- рјешавање проблема;
- одговорно доношење одлука;
- социјално понашање;
- конструктивно управљање осјећајима;
- стваралаштво/креативност.

Кроз обласне структуре и предвиђене исходе, тј. током реализације наставних садржаја из православне вјеронауке, долази се повремено у додир са другим научним подручјима и међупредметним темама са циљем да се подстиче интердисциплинарна и међупредметна сарадња са другим наставним

предметима, првенствено унутар друштвено-хуманистичког, али и других васпитно-образовних подручја.

Православна вјеронаука према васпитно-образовном подручју припада друштвено-хуманистичком подручју.

Током изучавања православне вјеронауке ученик стиче предвиђена знања о Богу, Божјем откривењу и црквеном животу, али се осим тога првенствено припрема за живот у заједници са Богом кроз Свете тајне. Дакле током изучавања православне вјеронауке ученик не усваја само одређена знања о православном (духовном) и српском (националном) идентитету, већ се развија као слободна личност која учествује у животу Православне Цркве и друштвене заједнице. Због тога су предвиђени исходи учења из православне вјеронауке прецизно дефинисали, не само шта ученик треба да зна, разумије и анализира, већ и шта може обављати развијањем специфичних вјештина и компетенција.

У формално-правном и организацијском смислу православна вјеронаука је редовни и обавезни предмет за ученике чији родитељи/старатељи је слободно бирају на почетку основног, односно средњег образовања и реализује се под једнаким условима као и остали наставни предмети у школи. Православна вјеронаука се у Зеничко-добојском кантону изучава од првог разреда основне школе до краја средњошколског образовања у свим разредима и врстама васпитања и образовања. Реализује се са два часа седмично осим првог разреда основне школе и свих разреда гимназијског образовања у којима се реализује један час седмично.

ПК2 – Циљеви учења и подучавања

- Увођење ученика у област духовно-вјерског живота, са посебним освртом на православну хришћанску вјеру којој припадају и учешће у Светој Литургији и Светим тајнама Православне Цркве;
- Да ученици постану добро и правилно информисани о вјерском и националном идентитету, у складу с њиховим духовним и интелектуалним узрастом, те да се у оквиру породице уводе у практичан хришћански живот;
- Развијање осјећаја личне одговорности и самосвјесне обавезе, да би се могли правилно одређити према добру и злу као основним моралним категоријама;

Оспособљавање самосвјесне и слободне личности, одговорне пред Богом и Црквом као духовном заједницом којој припадају;

- Подстицање правилног односа према породици и друштву, према људима који другачије живе, мисле и вјерују.

ПКЗ – Обласна структура предметног курикулума

У остваривању васпитно-образовних исхода унутар једне области такође је несумњива њихова међусобна зависност. Извори вјере, првенствено Свето писмо Старог и Новог завјета, као и Символ вјере, су основ за вјеру и разумијевање искупитељског дјела Господа Исуса Христа, који је Оснивач и Глава Цркве. Црква је Богом установљена заједница крштених и јединствених људских личности, уједињених вјером у једнога Бога (Еф. 4,5). Дакле, у Цркви се кроз богослужења исказује заједница, али се право разумијевање истинског установљења и постојања Цркве, као и комплетне икономије спасења, може разумјети кроз познавање богословља које се испуњава у моралном, евхаристијском и практичном животу.

Оваква обласна структура пружа развој теоријске и практичне димензије учења и подучавања, подстичући критичко и аналитичко размишљање о савременим вјерским и социјалним питањима, али и исказивање става према њима, те актуализује повезнице између области. Дакле, њихова главна улога је формирање младих личности која ће у даљем животу своје односе да граде на хришћанским вриједностима. У складу са тим, православна вјеронаука кроз поменуте области развија слободу и креативност као особине које је Бог подарио човјеку. Човјекова слобода и креативност представљају успостављање личног односа са Богом, другим људима и комплетном творевином. Подстицање стваралаштва омогућава ослобођење од строго идеалистичко-сазнајног приступа те тако доприноси развијању разноврсних склоности код ученика.

Извори вјере

А

Ученик ће разумјети да су основни извори наше вјере засновани на Божјем Откривењу и они проистичу из њега. За нас православне хришћане постоји писано и усмено Божје Откривење. Усмено пренесено и чувано Божје Откривење назива се Свето предање, а писано Божје Откривење назива се Свето писмо, које се дијели на Свето писмо Старог и Новог завјета. Свето писмо, збирку књига Старог и Новог завјета, су написали различити писци надахнути Духом Светим, као доказ Божјег стварања, откривења и јављања човјеку.

Осим Светог предања и Светог писма у изворе наше вјере можемо уврстити и црквена исповиједања вјере која су дефинисана на Васељенским саборима, али и дјела многих Светих отаца, који су настојали да Божанске истине појасне људима.

Црква

Б

Кроз ову наставну област, ученик усваја да је Црква заједница Бога и људи. Према томе, у Цркви нико не може постојати одвојено и сâм за себе, без заједнице са другима. Цркву је основао сам Господ Бог с циљем да спаси човјека и све оно што је створио.

Апостол Павле, Цркву упоређује са организмом којем је глава Господ Исус Христос, а народ чини остатак тијела. Као што различити органи имају различите функције у једном тијелу, тако у Богочовјечанском тијелу (Цркви), људи са различитим даровима имају различите функције. Сходно оваквом схватању Цркве и себе, као дјелатног члана тог организма, ученик се формира као личност. Он себе не може да види другачије, већ као биће заједнице, као личност непоновљиву и слободну, која има своју улогу и одговорност пред Богом и Црквом којој припада. Као активни члан Цркве, своје односе са другима гради према хришћанским

начелима, имајући за циљ добијање Царства Небеског. Темељни израз Цркве је Литургија, кроз коју Црква добија свој идентитет. На Литургији, кроз Свету тајну Евхаристије, одвија се најприснија заједница људи са Богом.

Може се рећи да је „Црква“ основна област у изучавању Православне вјеронауке, јер кроз њу све остале области постају дјелатне. Крајњи исход ове наставне области је ученик, као једна непоновљива личност. Ученик се кроз Цркву формира као биће заједнице и као активни члан Цркве као Тијела Христовог - Заједнице многих у Христу.

Богослужење и Свете Тајне

Ц

Ученик усваја да су Богослужење и Свете тајне Цркве неодвојив сегмент хришћанског живота у Цркви. Богослужење и Свете тајне представљају служење свештенства и народа Божјег у црквеној заједници и сходно традицији, Цркве Божије, богослужења се савршавају у храмовима. Постоји више врста богослужења и Светих тајни. Централно и најзначајније богослужење у Цркви је Света Литургија. Света Литургија представља врхунац живота у Цркви и кроз Литургију постајемо учесници заједнице нас са Богом и светима.

Према томе светост хришћанског живота огледа у Цркви кроз богослужења и учешћа у Светим тајнама Цркве. Потребно је да се трудимо да често, у складу са својим могућностима, активно присуствујемо и учествујемо на свим богослужењима и Светим тајнама, јер на тај начин стичемо љубав и навику за присуство на службама. Дакле, сврха поучавања кроз ову област јесте да ученик схвати значај и важност Светих богослужења и Светих тајни и да на тај начин тежи духовном узрастању.

Богословље

Д

Ученик разумије да је богословље насљеђе, тј. предање, читаве Свете и Апостолске Цркве, које је дефинисано саборним одлукама. Богословље је утемељено на Светом писму и свето предањском искуству Цркве, а разрађено и појашњено кроз учење Светих отаца. Ове истине вјере су општеприхваћене и општеобавезне за све чланове Православне Цркве.

Такође, ученик ће препознати да је богословље потврђено у искуству Свете Литургије, гдје кроз Свето Причешће, учествујемо у заједници са Оваплоћеним Господом Исусом Христом. Дакле, богословље исказује тајну Божјег откривења и уводи човјека у заједницу са Тројичним Богом.

Богословље тежи да изрази благодатно искуство и трансцендентну стварност, која је изнад ријечи, појмова или имена. Стога као што Црква живи и дјелује у свијету, тако и богословље тражи дијалог и комуникацију са историјском садашњошћу сваке епохе. Кроз богословље ће се ученику дати одговори на вјечна људска питања о смислу садашњег и будућег живота, те се богословље суочава са основним егзистенцијалним проблемима човјека и не остаје статично пред питањима која намећу савремени друштвени проблеми.

Живот Е

Кроз ријечи Господа Исуса Христа: „Ја сам пут и истина и живот.“ (Јн 14,6) треба јасно да усвојимо ко је дародавац живота и кроз кога можемо имати живот вјечни. Према томе, бити православни хришћанин не значи само испуњавати потребне норме и заповијести, већ се од нас тражи истинско и живо искуство вјере. Хришћански живот није повратак на нешто старо, већ живот по Јеванђељу, које је увијек актуелно и савремено, те надилази све временске, културолошке, националне и цивилизацијске слабости. Дакле хришћански живот захтијева стални подвиг и живо, активно учешће. Хришћански живот и постојање се суочава са темељним егзистенцијалним проблемима сваке епохе, као што су трагање и борба за слободом, жеља за пажњом, бригом и љубављу, превазилажење смрти итд. Црква и православни хришћани не смију да остану пасивни пред питањима која намећу савремени друштвени проблеми, савремена технологија, култура и цивилизација, већ је наша дужност и обавеза да се са њима суочимо и покажемо се као слободни и храбри Богоносци и Христоносци.

ПК4 – Одгојно-образовни исходи

Основно образовање

► Основно ► 1.

Године учења и подучавања предмета: 1

А

Извори вјере

А.1.1

Ученик може да разумије да се Бог стално открива људима.

А.1.2

Ученик може да препозна да је откривање Бога људима записано у Светом писму.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Божје Откривење

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свето Писмо

Б

Црква

Б.1.1

Ученик може да усвоји да су у Цркви сви једнаки.

Б.1.2

Ученик препознаје потребу и радост празника у црквеном животу хришћана.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Црква као заједница

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Празници - Божић, Васкрс, Крсна слава, итд.

Ц Богослужење и Свете Тајне

Ц.1.1

Ученик усваја да је Света Литургија најважније богослужење.

Ц.1.2

Ученик може да опише да кроз крштење постајемо православни хришћани.

Ц.1.3

Ученик може да опише шта је молитва и како се моли.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Света Литургија

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Света тајна крштења

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Молитва

Д Богословље

Д.1.1

Ученик разумије ко су православни хришћани.

Д.1.2

Ученик може да препозна да је Бог Творац свега.

Д.1.3

Ученик може да усвоји како Бог ствара свијет и човјека из љубави.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Православни хришћани

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Бог - Творац свега

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Стварање свијета и човјека

Е Живот

Е.1.1

Ученик може да препозна како је школа један нови почетак и нови начин живота.

Е.1.2

Ученик разумије и уважава друге поред себе.

Е.1.3

Ученик може да опише неке обичаје за Божић, Васкрс, Крсну славу итд.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Школа - нови почетак

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Разумијевање и уважавање других

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Православни обичаји

► Основно ► 2.

Године учења и подучавања предмета: 2

А Извори вјере

А.2.1

Ученик може да се упозна са најважнијим догађајима из Старог завјета.

А.2.2

Ученик може да препозна и опише слику Божјег стварања свијета и човјека.

А.2.3

Ученик може да опише живот Адама и Еве и њихових потомака.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Стари завјет

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Божје стварање свијета и човјека

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Живот Адама и Еве у Рају;
Потомци Адама и Еве.

A.2.4 Ученик може да се упозна са животом Исака и Јосифа.	A.2.5 Ученик може да опише тежак живот Јевреја у Египту.	A.2.6 Ученик може да упозна најважније догађаје из Мојсијевог живота.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Живот Исака и Јосифа	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Живот Јевреја у Египту	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Мојсијев живот
A.2.7 Ученик може да опише излазак Јевреја из Египта, путовање по пустињи, прелазак преко ријеке Јордан и улазак у Обећану земљу.		
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Изразак из Египта; Путовање по пустињи; Десет Божјих заповијести; Прелазак преко ријеке Јордан; Улазак у обећану земљу.		

Б Црква		
Б.2.1 Ученик може да препозна јеврејски народ као праслику новозавјетне Цркве.	Б.2.2 Ученик може да упореди одређене старозавјетне догађаје са догађајима новозавјетне Цркве.	
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Јеврејски народ - праслика новозавјетне Цркве	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Старозавјетне праслике догађаја новозавјетне Цркве	

Ц Богослужење и Свете Тајне		
Ц.2.1 Ученик може да покаже како се треба правилно прекрстити.	Ц.2.2 Ученик може да покаже како се треба правилно молити.	Ц.2.3 Ученик може да процијени смисао и важност молитве.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Правилно се прекрстити	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Како се молити.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Важност молитве

Д

Богословље

Д.2.1

Ученик може да објасни Велики потоп.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Велики потоп

Д.2.2

Ученик може да схвати значај Аврамове вјере.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Аврамова вјера

Д.2.3

Ученик може да појасни догађај примања Десет Божјих заповијести.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Примање Десет Божјих заповијести.

Е

Живот

Е.2.1

Ученик може да покаже како треба правилно поздравити родитеље и старије.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Поздрави родитеља и старијих

Е.2.2

Ученик може да покаже како треба поздрављати и ословљавати свештеника.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Поздрави и ословљавање свештеника

Е.2.3

Ученик може да препозна правилан однос према родитељима и старијим особама.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Правилан однос према родитељима и старијим особама

► Основно ► 3.

Године учења и подучавања предмета: 3

А

Извори вјере

А.3.1

Ученик може да се упозна са најважнијим догађајима из Новог завјета.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Нови завјет

А.3.2

Ученик може да опише догађаје рођења и увођења у храм Пресвете Дјеве Марије.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Рођење и увођење у храм Свете дјеве Марије

А.3.3

Ученик може да опише догађај рођења Светог Јована Крститеља.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Рођење Светог Јована Крститеља

А.3.4

Ученик може да опише догађај рођења Христовог и догађаје у вези са бјекством Свете породице у Египат

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Христово рођење – Божић;

А.3.5

Ученик може да наброји прве апостоле Христове.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Први апостоли Христови

Бјекство Свете породице у Египат.

Б Црква

Б.3.1

Ученик може да опише догађаје страдања Господа Исуса Христа које Црква молитвено обиљежава током Страсне седмице.

Б.3.2

Ученик може да препозна значај Христовог Васкрсења и Вознесења.

Б.3.3

Ученик може да схвати потребу помирења Бога и човјека у спасењу.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Страдање Господа Исуса Христа

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Васкрсење Христово и јављања након Васкрсења;
Вазнесење Христово.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Помирење Бога и човјека

Ц Богослужење и Свете Тајне

Ц.3.1

Ученик разумије значај празника Благовијести.

Ц.3.2

Ученик може да опише и препозна значај догађаја Христовог Преображења.

Ц.3.3

Ученик може да опише догађај Тајне вечере и установљења Свете тајне причешћа.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Благовијести

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Христово Преображење

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Тајна вечера

Д Богословље

Д.3.1

Ученик може да појасни догађај поклоњења пастира и мудраца

Д.3.2

Ученик разумије смисао и значај Христовог крштења.

Д.3.3

Ученик може да анализира Христова чуда.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Поклоњење пастира и мудраца

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Крштење Христово

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Христова чуда

Д.3.4

Ученик може да схвати догађај и смисао васкрсења Лазаревог.

Д.3.5

Ученик може да објасни начин уласка Господа Исуса Христа у Јерусалим.

Д.3.6

Ученик може да објасни Јудино издајство и понашање других апостола.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Лазарево васкрсење

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Христов улазак у Јерусалим

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Јудино издајство и понашање других апостола

Е

Живот

Е.3.1

Ученик може да препозна поуке у Христовим причама и примијени их у животу.

Е.3.2

Ученик може да анализира поуке у Бесједи на гори.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Христове поучне приче

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Бесједа на гори

► Основно ► 4.

Године учења и подучавања предмета: 4

А

Извори вјере

А.4.1

Ученик може да наброји Божје заповијести.

А.4.2

Ученик може да упореди и анализира шта уређују Старозавјетне Божје заповијести на првој, а шта на другој каменој плочи.

А.4.3

Ученик може да изложи и објасни двије највеће Христове заповијести.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Десет Божјих заповијести

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Десет Божјих заповијести

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Божје заповијести о љубави

А.4.4

Ученик препознаје поријекло и изворе Православне вјере.

А.4.5

Ученик може да схвати значај и наброји најважније књиге Светог писма.

А.4.6

Ученик може да наброји 12 чланова Символа вјере.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Поријекло и извори православне вјере

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свето писмо и његова подјела

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Символ вјере

Б

Црква

Б.4.1

Ученик може да препозна важност исповиједања Символа вјере у Цркви.

Б.4.2

Ученик може да рашчлани и анализира да је Црква једна, света, саборна и апостолска.

Б.4.3

Ученик може да спозна значај Цркве за спасење људи и разумије Божје дјеловање у Цркви кроз Свете тајне.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Хришћанско исповиједање вјере.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Црква - једна, света, саборна и апостолска

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Божје дјеловање у Цркви кроз Свете тајне

Ц

Богослужење и Свете Тајне

Ц.4.1

Ученик може да наброји и објасни сваку Свету тајну, те упореди и анализира које су то поновљиве, а које непоновљиве Свете тајне.

Ц.4.2

Ученик може да процијени важност приступања и учешћа у Светим тајнама.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свете тајне крштења, миропомазања, покајања, причешћа, брака, свештенства и јелеосвећења

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свете тајне и њихов значај

Д

Богословље

Д.4.1

Ученик може да схвати постојање једног Бога Творца свега видљивог и невидљивог.

Д.4.2

Ученик може да дефинише појам идола и других богова.

Д.4.3

Ученик може да разумије суштину хришћанске вјере и објасни садржај сваког члана Символа вјере.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Бог-Творац и Сведржитељ

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Идоли

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Дванаест чланова Символа вјере.

Д.4.4

Ученик може да појасни и дефинише ко је Друго Лице Свете Тројице, Господ Исус Христос, а ко је Треће Лице Свете Тројице, Дух Свети.

Д.4.5

Ученик може да спозна шта је васкрсење мртвих и живот будућег вијека.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Господ Исус Христос (Син Божји, Оваплоћење, Распеће, Васкрсење и Вазнесење);
Дух Свети (Животворни и од Оца исходи).

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Васкрсење мртвих и живот будућег вијека

Е

Живот

Е.4.1

Ученик може да закључи шта нам се наређује, односно

Е.4.2

Ученик може да разумије непотребно узимање имена

Е.4.3

Ученик може да препозна значај поштовања родитеља.

забрањује Божјим заповијестима и спозна значај испуњавања Божјих заповијести.	Божјег и схвати светковање седмог дана – Дана Господњег.	
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Десет Божјих заповијести	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Непотребно узимање имена Божјег; Један Бог; Дан Господњи.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Поштовање родитеља
Е.4.4 Ученик може да објасни гријехове: убиство, прељуба, крађа, лаж и жеља за посједовањем нечега туђег.		
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Убиство, прељуба, крађа, лаж и жеља за посједовањем нечега туђег		

► Основно ► 5.

Године учења и подучавања предмета: 5

А

Извори вјере

А.5.1

Ученик може да разумије како се Бог кроз светитеље и свете открива људима.

А.5.2

Ученик може да процјени значај откривања Божјег у Светој Литургији.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Светитељи и свети

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Света Литургија

Б

Црква

Б.5.1

Ученик може да објасни шта је храм и анализира изглед храма.

Б.5.2

Ученик може да наброји и разликује степене свештених лица.

Б.5.3

Ученик може да појасни значај и улогу икона у Православној Цркви.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Храм

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свештена лица

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Иконе

Ц Богослужење и Свете Тајне

Ц.5.1

Ученик може да наброји облике богослужења и дефинише дневни круг богослужења.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Облици богослужења и дневни круг богослужења

Ц.5.2

Ученик може да појасни шта је Света Литургија и препозна значај учешћа у Светој Литургији.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Света Литургија

Ц.5.3

Ученик може да анализира укратко дијелове Свете Литургије.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Дијелови Свете Литургије

Ц.5.4

Ученик може да објасни шта су свете сасуде и одежде.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свете сасуде и одежде

Ц.5.5

Ученик може да наброји и објасни богослужбене књиге.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Богослужбене књиге

Ц.5.6

Ученик може да појасни ко врши и шта су, те разумије значај и улогу: молитви за упокојене, великог и малог освећења воде и других црквених обреда и молитви.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Молитве за упокојене;
Велико и мало освећење воде;
Други црквени обреди и молитве.

Д Богословље

Д.5.1

Ученик може да дефинише подјелу празника у Православној Цркви и упореди и анализира празнике по значају.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Празници

Д.5.2

Ученик може да наброји Господње, Богородичне и најважније светитељске празнике.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Господњи празници;
Богородичини празници;
Светитељски празници.

Д.5.3

Ученик може да објасни живот одређених светитеља и разумије начин на који су постали свети.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свети Стефан;
Свети Јован Крститељ;
Свети Василије Велики;
Свети Сава;
Свети великомученик Георгије;
Света великомученица Марина;
Свети пророк Илија;
Света Петка-Параскева;
Свети Димитрије;
Свети Архангел Михаило;

Д.5.4

Ученик може да анализира представе Крсних слава на иконама.

Д.5.5

Ученик може да изложи датуме када се славе поједине Крсне славе.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Представе Крсних слава на иконама

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Датуми Крсних слава

Е**Живот****Е.5.1**

Ученик може да спозна и разумије празник Васкрсења Христовог као темеља хришћанске вјере.

Е.5.2

Ученик може да процијени потребу и улогу Крсне славе код Православних Срба.

Е.5.3

Ученик може да објасни начин слављења и славске обичаје код Православних Срба.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Васкрсење Христово

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Крсне славе

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Славски обичаји

Е.5.4

Ученик може да објасни настанак и потребу хришћанског поста, те наброји врсте постова.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Настанак, потреба, врсте и вријеме поста

► Основно ► 6.

Године учења и подучавања предмета: 6**А****Извори вјере****А.6.1**

Ученик може да анализира ко су били први хришћани и како се ширила рана Црква.

А.6.2

Ученик може да објасни начин обраћања Савла у хришћанство, те препозна улогу и значај Светих апостола Петра и Павла у раној Цркви.

А.6.3

Ученик може да наброји значајна мјеста и догађаје мисије Светих апостола Петра и Павла.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Живот ране Цркве

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свети апостоли Петар и Павле

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Мисија Светих апостола Петра и Павла

Б

Црква

Б.6.1

Ученик може да дефинише појам Црква и наброји периоде историје хришћанске Цркве.

Б.6.2

Ученик може да препозна начин примања хришћанства и именује хришћанске мисионаре код Срба и других словенских народа.

Б.6.3

Ученик може да именује оснивача династије Немањића и процијени значај његове владавине за српски народ.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Хришћанска Црква

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Крштење Словена

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Стефан Немања

Б.6.4

Ученик може да дефинише значај Светог Саве за Српску православну Цркву и род српски и објасни улогу Светог Саве у организацији СПЦ.

Б.6.5

Ученик може да наброји српске задужбине и њихове задужбине.

Б.6.6

Ученик може да именује најважније српске владаре у средњовјековној Босни и опише њихов значај за Српску православну Цркву.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свети Сава;

Српска православна Црква - самосталност и организација; Манастир Хиландар.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Српски владари и њихове задужбине

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Српски владари у средњовјековној Босни.

Б.6.7

Ученик може да наброји и опише важније манастире на територији Републике Српске и Федерације БиХ.

Б.6.8

Ученик може да објасни стање СПЦ за вријеме османске владавине и анализира стање СПЦ након османске владавине до данас.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Манастири у Републици Српској и Федерацији БиХ

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Стање у СПЦ за вријеме турске владавине; СПЦ од 1878-1945. године.

Ц

Богослужење и Свете Тајне

Ц.6.1

Ученик може да објасни мјесто и значај празника Вазнесења

Ц.6.2

Ученик може да анализира улогу празника Педесетнице у богослужбеном животу.

Господњег у богослужбеном кругу.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Вазнесење Господње

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Силазак Светог Духа на апостоле - Педесетница

Д Богословље

Д.6.1

Ученик може да препозна значај доласка цара Константина на власт за хришћанство.

Д.6.2

Ученик може да објасни циљ и начин монашког живота.

Д.6.3

Ученик може да анализира смисао и значај Васељенских сабора, као и њихових одлука.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Св. цар Константин

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Монаштво

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Васељенски сабори

Д.6.4

Ученик може да препозна и упореди разлике учења православне и римокатоличке Цркве и процијени разлоге појаве протестантизма у Европи.

Д.6.5

Ученик може да препозна и упореди основна учења и обичаје ислама (у БиХ).

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Римокатоличка Црква;
Протестантизам.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Ислам

Е Живот

Е.6.1

Ученик може да схвати чврстину вјере Светог првомученика и архиђакон Стефана и препозна разлоге мученичког страдања за своју вјеру у раној Цркви.

Е.6.2

Ученик може да процијени значај личности цара Душана и кнеза Лазара за СПЦ и род српски и анализира улогу СПЦ на очувању јединства српског народа после Косовске битке до данас.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Свети првомученик и архиђакон Стефан;
Ширење и страдање Цркве.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Цар Душан и Свети кнез Лазар;
Косовска етика.

► Основно ► 7.

Године учења и подучавања предмета: 7

A

Извори вјере

A.7.1

Ученик може да препозна важност Светог писма, наброји књиге Светог писма Старог завјета и упозна се са њиховим основним садржајима.

A.7.2

Ученик може да наброји писце књига Светог писма Старог завјета и упозна се са друштвеним и социјалним приликама из времена настанка канона Светог писма Старог завјета.

A.7.3

Ученик може да дефинише појам „старозавјетни Патријарси“ и покаже на географској карти мјеста на којима су живјели старозавјетни Патријарси.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свето писмо Старог завјета;
Књиге Старог завјета.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Писци књига Старог завјета;
Свијет Старог завјета.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Старозавјетни Патријарси

A.7.4

Ученик може да разумије потребу за првим писаним законом Божјим и опише начин и вријеме уласка јеврејског народа у Обећану земљу.

A.7.5

Ученик може да препозна Божју улогу у организовању живота јеврејског народа у Обећаној земљи.

A.7.6

Ученик може да објасни значај цара Давида и његових Псалама.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Први закон Божји;
Улазак у Обећану земљу.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Обећана земља: улазак, борба за опстанак и организација живота.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Цар Давид и Псалми

A.7.7

Ученик може да објасни живот цара Соломона и препозна богонадахнутост и мудрост у његовим списима.

A.7.8

Ученик може да наброји пророке и објасни њихову улогу у Старом завјету.

A.7.9

Ученик може да објасни Вавилонско ропство јеврејског народа.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Цар Соломон

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

О пророцима;
Пророци: Осија, Михеј, Исаија.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Вавилонско ропство

Б

Црква

Б.7.1

Ученик може да препозна Божји избор патријарха Аврама као праслику Христа (Главу Цркве) и његових потомака као икону новозавјетне Цркве.

Б.7.2

Ученик може да објасни разлику између јеврејског народа и незнабожачких народа као праслику разлике између чланова Цркве и осталог свијета.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Аврам;
Исак;
Јаков.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Јеврејски народ и незнабожци

Ц

Богослужење и Свете Тајне

Ц.7.1

Ученик може да разумије обрезање старозавјетног народа, израз савеза и заједништа са Богом, као праслику Свете тајне крштења.

Ц.7.2

Ученик може да упореди прославу старозавјетног празника Пасхе са прославом празника Васкрсења Христовог.

Ц.7.3

Ученик може да анализира значај и улогу Псалама у богослужењима Цркве.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Обрезање

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Пасха - праобраз Васкрсења

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Псалми у богослужењима Цркве

Д

Богословље

Д.7.1

Ученик може да објасни значај Аврамовог „да“ Богу.

Д.7.2

Ученик може да дефинише појмове: „завјет“ „ропство“ и „слобода“ у вези са јеврејским народом.

Д.7.3

Ученик може да анализира успон и пад јеврејског народа у вјери у Једнога Бога.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Аврамов савез са Богом

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Јеврејски народ - завјет, ропство, слобода.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Јеврејски народ: ропство, ослобођење, путовање по пустињи и његов препород.

Д.7.4

Ученик може да препозна и анализира појам „љубав“ у дјелу пророка Осије и појам

„мир“ у дјелу пророка
Михеја.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Љубав - пророк Осија;
Мир - пророк Михеј.

Е ЖИВОТ

Е.7.1

Ученик може да препозна
Јосифов примјер праведности
и Божјег промисла о њему.

Е.7.2

Ученик може да дефинише
појам „криза вјере и морала“
и процијени значај моралног
владања кроз призму
појмова „ропство и слобода“.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Праведност - Јосиф;
Божији промисао.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Распад јединственог царства;
Вавилонско ропство.

► Основно ► 8.

Године учења и подучавања предмета: 8

А Извори вјере

А.8.1

Ученик може да спозна
основне чињенице о стању
јеврејског народа у доба
Господа Исуса Христа.

А.8.2

Ученик може да наброји
новозавјетне књиге и
анализира њихов значај.

А.8.3

Ученик може да се упозна са
догађајима из Христовог
дјетињства.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Јеврејски народ у доба Господа
Исуса Христа

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Новозавјетне књиге

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Христово дјетињство

А.8.4

Ученик може да препозна
значај и улогу Св. Јована
Крститеља и спозна основне
чињенице везане за избор
апостола.

А.8.5

Ученик може да разумије и
појасни поруку јеванђељских
прича.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Свети Јован Крститељ;
Апостоли.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ
Јеванђеља - приче;
Христос - учитељ.

Б

Црква

Б.8.1

Ученик може да објасни догађаје у вези са празником Цвијети и упозна се са догађајима у вези са Христовим страдањем.

Б.8.2

Ученик може да разумије значај и смисао Васкрсења Христовог као централног догађаја у помирењу човјека са Богом.

Б.8.3

Ученик може да објасни догађај Вазнесења Господњег.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Улазак Господа Исуса Христа у Јерусалим - Цвијети;
Издаја Јудина;
Понтије Пилат;
Распеће и погреб Господа Исуса Христа.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Васкрсење Христово;
Помирење човјека са Богом.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Вазнесење Господње

Ц

Богослужење и Свете Тајне

Ц.8.1

Ученик може да схвати смисао и важност Свете тајне крштења.

Ц.8.2

Ученик може да разумије потребу и значај молитве Оче наш.

Ц.8.3

Ученик може да процијени смисао и важност Тајне вечере и схвати значај учешћа у Светој тајни причешћа.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Крштење Христово

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Молитва Господња - Оче наш

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Тајна вечера;
Света тајна Причешћа.

Ц.8.4

Ученик може да анализира смисао јављања и сусрета са Васкрслим Христом (мироносица, ученика, браће...).

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Јављања Васкрслог Христа

Д

Богословље

Д.8.1

Ученик може да разумије догађај Оваплоћења као

Д.8.2

Ученик може да процијени важност рођења Христовог

Д.8.3

Ученик може да разумије Христову проповијед као

пројаву љубави Божје према човјеку.	којим је Бог постао један од нас.	испуњење обећања Божјег о спасењу свијета и човјека.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Тајна Оваплоћења	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Рођење Христово - Божић.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Христова проповијед; Испуњење обећања у Христу.
Д.8.4 Ученик може да процијени значај јеванђељских чуда у спаситељском дјелу Господа Исуса Христа.	Д.8.5 Ученик може да препозна и разумије објављивање Христове божанске моћи у свијету.	Д.8.6 Ученик може да препозна објаву Христове људске природе кроз молитву у Гетсиманском врту и схвати смисао добровољног страдања.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Изљечење одузетог у Капернауму; Изљечење слијепог; Васкрсење Јаирове кћери.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Васкрсење Лазарево	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Молитва у Гетсиманском врту

Е

Живот

Е.8.1 Ученик може да препозна и анализира поучни и савремени значај Христових прича.	Е.8.2 Ученик може да препозна улогу покајања и праштања у хришћанском животу, те дефинише ко је наш ближњи.	Е.8.3 Ученик може да дефинише однос Спаситеља у својој мисији према женама и дјечи.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Христове приче; Побожни (богати) младић и Закхеј; Царство Божје.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Милостиви отац - покајање; Милостиви Самарјанин.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Христова мисија према женама и дјечи

► Основно ► 9.

Године учења и подучавања предмета: 9

А

Извори вјере

А.9.1 Ученик може да усвоји да је Христос од Бога обећани Спаситељ-Месија и разумије Христову пророчко-учитељску мисију.	А.9.2 Ученик може да објасни и упореди основе старозавјетног и новозавјетног моралног закона.	
--	---	--

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Господ Исус Христос: Месија, пророк и учитељ.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Старозавјетни и новозавјетни закон

Б**Црква****Б.9.1**

Ученик може да разумије хришћанску породицу као „малу Цркву“.

Б.9.2

Ученик може да усвоји и покаже правилно понашање у Цркви.

Б.9.3

Ученик може да процијени да је јединство са Богом у Цркви циљ човјековог живота.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Брак и хришћанска породица

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Понашање у цркви

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Заједница са Богом и ближњима

Б.9.4

Ученик може да препозна шта значи у црквеном животу бити пријатељ са Христом.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Христови пријатељи

Ц**Богослужење и Свете Тајне****Ц.9.1**

Ученик може да разумије смисао и значај поста.

Ц.9.2

Ученик може да схвати важност молитве у односу Бога и човјека и појасни улогу молитве у животу човјека.

Ц.9.3

Ученик може да разумије и доживи Свету Литургију као реални сусрет Бога и човјека.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Хришћански пост

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Молитва

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Света Литургија

Д**Богословље****Д.9.1**

Ученик може да препозна да је остваривање заједнице са Богом једини начин превазилажења гријеха и смрти.

Д.9.2

Ученик може да усвоји да је темељ хришћанске вјере побједа Христова над смрћу.

Д.9.3

Ученик може да препозна смисао страдања за Христа.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Побједа над гријехом, смрти и ђаволом	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Васкрсење - темељ хришћанске вјере	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Страдање хришћана
Д.9.4 Ученик може да упозна шта су хришћанске деноминације и објасни њихово поријекло и учење.		
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Хришћанске деноминације		

Е Живот		
Е.9.1 Ученик може да дефинише у хришћанском поимању појмове: морал, покајање, гријех, егоизам и одговорност.	Е.9.2 Ученик може да схвати важност покајања у хришћанском животу као измирење, праштање и почетак новог начина живота.	Е.9.3 Ученик може да спозна да је љубав темељ односа са Богом и ближњима и разумије значај вјере, наде и љубави у хришћанском животу.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Морал; Покајање; Гријех; Егоизам; Одговорност.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Покајање - измирење, праштање и нови почетак.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Вјера, нада и љубав
Е.9.4 Ученик може да објасни Христову Бесједу на гори као основу човјековог моралног живота.	Е.9.5 Ученик може да анализира хришћански однос према свијету.	Е.9.6 Ученик може да схвати важност љубави и поштовања у међусобним односима у породици.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Бесједна на гори	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Хришћанство и свијет	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Родитељи и дјеца
Е.9.7 Ученик може да препозна човјека као једино слободно биће и схвати да слобода значи преузимање одговорности за своја дјела.		
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Одговорност; Слобода.		

Средње образовање

► Средње ► I.

Године учења и подучавања предмета: 10

А

Извори вјере

А.1.1

Ученик може да дефинише значај Светог предања и процијени улогу и значај Светог писма у животу Цркве.

А.1.2

Ученик може да објасни како се Бог открива у Старом, а како у Новом завјету.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свето писмо и Свето предање

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Бог у откривењу Старог и Новог завјета

Б

Црква

Б.1.1

Ученик може да дефинише улогу Духа Светог у Старом и Новом завјету и објасни значај Цркве као заједнице љубави Бога и човјека.

Б.1.2

Ученик може да спозна Господа Исуса Христа као Главу и оснивача Цркве.

Б.1.3

Ученик може да разумије настанак Цркве силаском Светог Духа и објасни улогу свештенства и мирјана у Цркви.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Дух Свети у Цркви Старог и Новог завјета;

Остварење Божанске љубави у Цркви као заједници.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Христос - Глава Цркве

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Силазак Светог Духа на апостоле - Педесетница; Свештеници и мирјани у Цркви.

Б.1.4

Ученик може да дефинише како је Црква једна и света, саборна и апостолска.

Б.1.5

Ученик може да се упозна са животом ране Цркве и анализира Њен развој кроз вијекове.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Својства Цркве

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Црква Христова кроз вјекове

Ц

Богослужење и Свете Тајне

Ц.1.1

Ученик може да објасни настанак и значај Свете тајне Крштења као момента ступања у црквену заједницу и разумије крштење као израз наше вјере и исповиједања.

Ц.1.2

Ученик може да разумије како се припремамо за Свету тајну крштења и објасни улогу кума на крштењу.

Ц.1.3

Ученик може да анализира значај Свете тајне миропомоцања и дарова Светог Духа за живот хришћана.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Света тајна Крштења

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Припрема за Свету тајну крштења и улога кума

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Света тајна миропомоцања

Ц.1.4

Ученик може да дефинише и разумије потребу и значај Свете тајне покајања.

Ц.1.5

Ученик може да дефинише улогу храма као примарног богослужбеног мјеста.

Ц.1.6

Ученик може да препозна значај и суштину Свете Литургије као централног богослужења, те објасни дијелове и садржаје Свете Литургије.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Света тајна покајања

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Храм као примарно мјесто богослужења

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Света Литургија - централно богослужење

Ц.1.7

Ученик може да разумије смисао и значај Свете тајне брака, Свете тајне јелеосвећења и молитвословља.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Света тајна брака;
Света тајна јелеосвећења;
Молитвословља.

Д

Богословље

Д.1.1

Ученик може да објасни смисао и могућности богопознања.

Д.1.2

Ученик може да појасни значај Господњег оваплоћења - доласка и мисије Спаситеља.

Д.1.3

Ученик може да појасни Свету Литургију као заједничко дјело Бога и човјека.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Богопознање	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Оваплоћење Господа Исуса Христа	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Света Литургија
Д.1.4 Ученик може да анализира разлику, наброји Господње и Богородичине празнике и успомене светих, те објасни годишњи круг празника.		
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Господњи, Богородичини и светитељски празници; Годишњи круг празника.		
Е		
Живот		
Е.1.1 Ученик може да процијени значај учешћа у Светим тајнама, кроз које заједничаримо са Богом.	Е.1.2 Ученик може да разумије смисао и значај молитве у животу хришћана и објасни шта су заједничке, а шта личне молитве.	Е.1.3 Ученик може да процијени улогу и важност хришћанског поста, дефинише врсте постова и разумије начин на који се пости.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Заједница са Богом у Светим тајнама	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Молитве Цркве - личне и заједничке молитве	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Хришћански пост
Е.1.4 Ученик може да дефинише смисао успомена светих, са посебним освртом на своју Крсну славу.		
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Дани успомена светих; Крсна слава.		

► Средње ► II.

Године учења и подучавања предмета: 11

А

Извори вјере

А.ИИ.1

Ученик може да објасни улогу Старог завјета у припреми народа за долазак Месије.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Стари завјет - припрема за долазак Месије

А.ИИ.2

Ученик може да анализира улогу Пророка Мојсија и значај Декалога у Старом завјету.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Пророк Мојсије и Декалог

А.ИИ.3

Ученик може да дефинише улогу судија и царева Давида и Соломона у историји јеврејског и других народа.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Судије;
Цар Давид;
Цар Соломон.

А.ИИ.4

Ученик може да дефинише пророчку службу у Старом завјету и објасни улогу пророка у најави доласка Месије.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Старозавјетни пророци

А.ИИ.5

Ученик може да објасни примјер праведног Јова, процијени значај Књиге проповједникове и анализира личност Св. Јована Крститеља као последњег пророка Старог завјета.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Праведни Јов;
Књига проповједникове;
Свети Јован Крститељ.

Б

Црква

Б.ИИ.1

Ученик може да препозна савез Израиља са Богом као икону новозавјетне Цркве.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Стари завјет - икона новозавјетне Цркве

Б.ИИ.2

Ученик оже да објасни како је Старозавјетни закон водич ка новозавјетној Цркви и будућем Царству Божјем.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Старозавјетни закон

Ц Богослужење и Свете Тајне

Ц.И.1

Ученик може да процијени васпитни, молитвени и богослужбени карактер Псалама.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Псалми

Д Богословље

Д.И.1

Ученик може да дефинише основне истине учења Цркве о Богу као Пресветој Тројици.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Пресвета Тројица

Д.И.2

Ученик може да објасни учење Цркве о Богу Оцу, Богу Сину и Богу Светом Духу.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Бог Отац, Бог Син и Бог Дух Свети

Д.И.3

Ученик може да разумије и објасни стварање свијета као дјело Пресвете Тројице.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Стварање свијета

Д.И.4

Ученик може да дефинише чин стварања свијета ни из чега и објасни узрок постанка свијета.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Стварање свијета ни из чега; Узрок стварања свијета.

Д.И.5

Ученик може да дефинише учење Цркве о духовном и материјалном свијету и разумије важност творевине у икономији спасења.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Духовни и материјални свијет

Д.И.6

Ученик може да разумије и објасни разлоге Божјег стварања човјека.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Стварање човјека

Д.И.7

Ученик може да дефинише појам слободе и разумије слободу као дар од Бога.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Човјекова слобода

Д.И.8

Ученик може да објасни злоупотребу слободе која доводи до промашаја циља човјековог постојања.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Злоупотреба слободе

Д.И.9

Ученик може да анализира разлоге пропадљивости творевине као последице губитка заједнице са Богом.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Губитак заједнице са Богом - пропадљивост творевине

Е**Живот****Е.И.1**

Ученик може да анализира савремена људска трагања за Божјим постојањем.

Е.И.2

Ученик може да процијени циљ постојања човјека и дефинише његову улогу у свијету.

Е.И.3

Ученик може да анализира човјеков однос према Божјој творевини и дефинише будућу бригу и љубав Божју према човјеку и творевини.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Трагање за Богом савременог свијета и човјека

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Човјек - управитељ творевине

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Божја творевина;
Обећање Месије који ће доћи.

Е.И.4

Ученик може да процијени посљедице злоупотребе слободе и човјековог избора.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Смрт - посљедица злоупотребе слободе

► Средње ► III.**Године учења и подучавања предмета: 12****А****Извори вјере****А.ИИ.1**

Ученик може да се упозна са са рођењем и животом Пресвете Богородице.

А.ИИ.2

Ученик може да разумије и анализира значај и поруку јеванђељских прича.

А.ИИ.3

Ученик може да разумије значај и улогу Новозавјетних заповијести.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Рођење и живот Пресвете Богородице

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Јеванђељске приче

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Новозавјетне заповијести

А.ИИ.4

Ученик може да се упозна са животом и мисијом Апостола Павла, те значајем његових Посланица.

А.ИИ.5

Ученик може да објасни смисао и улогу догађаја везаних за празнике: Преображење, Васкрсење Лазарево, Цвијети и Вознесење.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Апостол Павле - Посланице

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Преображење Господње;
Васкрсење Лазарево;

Улазак Господа Исуса Христа у
Јерусалим - Цвијети;
Вазнесење Господње.

Б

Црква

Б.ИИ.1

Ученик може да процијени
значај Божића у Цркви као
празника којим је Бог постао
један од нас.

Б.ИИ.2

Ученик може да истакне улогу
и значај вјере у црквеном
животу и богопознању.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Божић - празник рођења
Христовог

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Вјера - пут ка познању Бога

Ц

Богослужење и Свете Тајне

Ц.ИИ.1

Ученик може да се упозна са
основним богослужбеним
пјесмама празника.

Ц.ИИ.1

Ученик може да анализира
значај установљења Св. тајне
крштења и пројаву Бога
људима у Три Лица.

Ц.ИИ.1

Ученик може да
процијени улогу и значај
молитве у односу Бога и
човјека.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Богослужбене пјесме празника

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Света тајна крштења;
Богојављење.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Молитва- разговор са Богом

Д

Богословље

Д.ИИ.1

Ученик може да дефинише
улогу Пресвете Богородице у
животу и страдању свога
Сина.

Д.ИИ.2

Ученик може да разумије
значај слављења и
иконописања Пресвете
Богородице.

Д.ИИ.3

Ученик може да
препозна догађај Оваплоћењ
а као циљ стварања свијета и
пројаву љубави Божје према
човјеку.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Богородица мајка Христова

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Како се слави и слика Пресвета
Богородица (иконе)

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Тајна Оваполоћења Сина Божјег

Д.ІІІ.4 Ученик може да разумије да је Христос истинити и Бог и човјек, те анализира обожење човјека кроз тајну Христове личности.	Д.ІІІ.5 Ученик може да анализира значај и смисао Васкрсења као централног догађаја у помирењу Бога и човјека.	Д.ІІІ.6 Ученик може да препозна и разумије значај искупитељског дјела Христовог у циљу уништења гријеха и смрти.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Стварање свијета ни из чега; Узрок стварања свијета.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Духовни и материјални свијет	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Стварање човјека
Д.ІІІ.7 Ученик може да усвоји да је темељ хришћанске вјере побједа Христова над смрћу.		
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Христова побједа над смрћу, Васкрсење, помирење Бога и човјека.		

Е Живот		
Е.ІІІ.1 Ученик може да процијени значај усвајања моралних и осталих поука из Спаситељевих прича за живот хришћана.	Е.ІІІ.2 Ученик може да схвати смисао добровољног страдања и страдања за другог, тј. за ближњег свога.	Е.ІІІ.3 Ученик може да процијени однос вјере и знања, разумије улогу „наде“ у хришћанском животу и спозна „љубав“ као основ и императив хришћанског живота.
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Исцјељење у бањи Витезди; Прича о талантима; Прича о царинику и фарисеју; Прича о богаташу и Лазару; О жено, велика је вјера твоја.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Добровољно страдање - страдање за другог	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Вјера - пут ка познању Бога; Нада, као основ хришћанског живота; Љубав, као императив живота.
Е.ІІІ.4 Ученик може да разумије значај праштања као знак помирења са Богом и другим човјеком.	Е.ІІІ.5 Ученик може да схвати и усвоји покајање као измирење, праштање и почетак новог начина живота.	
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Праштање - помирење са Богом и другим човјеком	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Покајање и праштање -почетак новог начина живота	

► Средње ► IV.

Године учења и подучавања предмета: 13

A

Извори вјере

A.IV.1

Ученик може да објасни како је настала Хришћанска Црква и како се ширила након њеног оснивања.

A.IV.2

Ученик може да појасни ко је и због чега гонио хришћане у раној Цркви.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Оснивање и ширење Цркве Христове

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Гоњење Цркве Христове

B

Црква

B.IV.1

Ученик може да дефинише појам „Црква“ и објасни значај и улогу Миланског едикта за слободу Цркве и хришћана.

B.IV.2

Ученик може да појасни ширење Христове Цркве међу Словенима и другим народима.

B.IV.3

Ученик може да објасни значај и улогу Светог Саве у организовању самосталне Српске архиепископије, те дефинише општи значај црквеног, политичког и књижевног рада Светог Саве.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Црква Христова;
Милански едикт.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Црква Христова међу Словенима и другим народима.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Свети Сава први архиепископ српски;
Оснивање Српске архиепископије и Жички сабор.

B.IV.4

Ученик може да анализира улогу и значај светородне лозе Немањића за Српску православну Цркву и српски народ у црквеном, културолошком, политичком и умјетничком погледу.

B.IV.5

Ученик може да анализира и процијени стање и страдање Српске православне Цркве под османском влашћу и у Независној држави Хрватској.

B.IV.6

Ученик може да разумије и појасни данашњу организацију Српске православне Цркве.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Светородна лоза Немањића

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Стање и страдање СПЦ за вријеме османске власти;
Страдање СПЦ и српског народа у НДХ-а.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Данашња организација Српске православне Цркве

Ц Богослужење и Свете Тајне

Ц.IV.1

Ученик може да разумије развој богослужења кроз живот Цркве.

Ц.IV.2

Ученик може да појасни улогу Светих тајни у животу савременог човјека.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Богослужење у животу Цркве

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Улога Светих тајни у животу савременог човјека

Д Богословље

Д.IV.1

Ученик може да процијени улогу и важност сазивања Васељенских сабора.

Д.IV.2

Ученик може да анализира узроке и посљедице Великог црквеног раскола.

Д.IV.3

Ученик може да се упозна са најважнијим средњовјековним српским манастирима и дјелима српске средњовјековне црквене умјетности.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Васељенски сабори

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Велики црквени раскол

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Српски средњовјековни манастири и црквена умјетност

Д.IV.4

Ученик може да препозна и упореди разлике и сличности између Православне и Римокатоличке Цркве и других хришћанских деноминација.

Д.IV.5

Ученик може да објасни које су то највеће свјетске религије и дефинише њихова основна учења.

Д.IV.6

Ученик може да препозна у Христовој личности начин и циљ хришћанског живота и спасења.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Римокатоличка Црква и друге хришћанске деноминације

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Јудаизам;
Ислам;
Будизам.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ

Христос - Свјетлост која свијетли у тами свијета

Е Живот

Е.IV.1

Ученик може да појасни однос према припадницима других религија.

Е.IV.2

Ученик може да разумије православни однос према Божјој творевини и дефинише став Православне Цркве према екологији.

Е.IV.3

Ученик може да препозна светост брака и рађања, као и улогу мајке у хришћанској породици.

КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Однос према припадницима других религија	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Хришћанство и творевина; Хришћанство и екологија.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Света тајна брака, светост брака и рађања; Хришћанска породица.
Е.IV.4 Ученик може да разумије и усвоји став Цркве према самоубиству, болестима овисности и еутаназији.	Е.IV.5 Ученик може да разумије и објасни улогу подвига и светости у хришћанском животу.	
КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Негативни односи према животу: а) самоубиство, б) болести овисности, в) еутаназија.	КЉУЧНИ САДРЖАЈИ Подвиг у хришћанском животу; Светост и обожење као циљ хришћанског живота.	

ПК5 – Учење и подучавање

Православна вјеронаука – Учење и подучавање

ИСКУСТВА УЧЕЊА

Васпитно-образовни процес Православне вјеронауке подразумијева стицање и развој знања, вриједносних гледишта и судова, а посебно способности и осјећања унутар вјерскога и литургијског живота ученика. Дакле, Православна вјеронаука треба да води ка практичном карактеру православне вјере. Православље је више од теорије, више од учења „написаног на папиру“ и Православна вјеронаука треба да је стаза дуж које, у најдубљем и најбогијем смислу, путујемо пут живота у заједници дјетета са вјероучитељем и родитељем. На овај начин вјеронаука је васпитно-образовни процес који се одвија на релацији родитељ-дијете-вјероучитељ-свештеник-црквена заједница. У погледу мјеста извођења, настава вјеронауке се углавном изводи у школи, а литургијска катихеза се одвија у породици и школи, а понајвише у Цркви. Према томе, темељ за поучавање јесте свакако литургијска-богословска катихезација која представља увођење ученика у Свету Литургију која представља личну заједницу Бога и човјека у Христу. Оваква катихизација је утемељена на хришћанској слободи као заједништву љубави са другом личношћу. Кроз Православну вјеронауку у ученику, првенствено, треба изградити свијест о бићу које се остварује и испуњава у заједници личности, али на темељу учења Православне Цркве о Божјем постојању као заједници Трију Личности, Оца, Сина и Светог Духа, и на темељу општег животног и литургијског искуства Цркве. То значи да се вјера у Бога, знање о Богу, слобода, личност, љубав поистовјећују с литургијским постојањем човјека, које је посебан начин постојања и дјеловања у односу с Богом, другим људима, са свијетом и самим собом.

Циљеви Православне вјеронауке остварују се тако да ученик проширује и продубљује знање, развија способности и утврђује своја гледишта током и изван наставног процеса, односно радом у одјељењу, пару и појединачно. С обзиром на васпитну функцију и главни циљ Православне вјеронауке је остварив у заједништву, а искуства учења и рад у заједници највише придонесе развоју компетенција изражавања, подстицања дијалога, прихватања различитости, повезивања у вјерску и друштвену

заједницу. Васпитно-образовни процес треба организовати у складу с наставним принципима (начелима): вјерске утемељености, очигледности, повезивања научнога са животном праксом и актуелностима савременог живота, узрасне и индивидуалне примјерености, систематичности и поступности, свјесне активности, трајности знања вјештина и навика, те принципом рационализације. У остваривању васпитно-образовних исхода треба примјењивати разноврсне активности које садрже слушање и разговор о датој теми, играње, илустровање, драматизацију, употребу различитих медија и средстава, демонстрацију, а на крају и вредновање постигнутог. При избору активности треба узети у обзир ученичке потребе да се баве нечим стварним, корисним и за њих саме и за заједницу, те да виде смисао онога што уче. Треба подстицати ученичку активност и иницијативу у осмишљавању начина учења и остваривања тематских садржаја те вредновања. Како би се остварили очекивани васпитно-образовни исходи код сваког ученика, искуства учења је потребно прилагодити ученичком узрасту и психолошкој осјетљивости ученика одређивањем примјерене количине наставних садржаја, те примјеном различитих васпитних и педагошко-дидактичких метода.

УЛОГА ВЈЕРОУЧИТЕЉА

Пошто се метода преношења искуства вјере темељи на православном поимању слободне и непоновљиве личности, потребно је нагласити да је вјероучитељ као својеврстан литург кључна фигура и да о односу који оствари с ученицима зависи њихово учење и развој те сâм васпитно-образовни процес. Основна поставка Православне вјеронауке је у томе да се однос вјероучитељ – ученик остварује у слободном односу јеванђелске љубави – послушности и уважавања. Вјероучитељ подстиче развој и учење гледајући у ученику јединствену и непоновљиву хршћанску личност коју треба водити кроз васпитно-образовни процес развијајући компетенције и усвајајући хришћанске вриједности. Својим човјекољубивим односом анимира и подстиче ученика према његовим склоностима, мотивише га различитим похвалама, вредновањем и изражава очекиване резултате, те пут до њиховог остварења. Вјероучитељ пружа непрестану подршку показујући и, ако је потребно, исправљајући смјер у учењу. Дакле испочетка се појављује као водич и управитељ, а касније као сарадник у васпитно-образовном процесу. У поучавању истиче битне, кључне и носиве појмове од којих се састоји структура тематских садржаја како би ученик у процесу учења лакше стекао знања, савладао вјештине и обликовао гледишта изражена васпитно-образовним исходима. Остваривање међусобне вјере и повјерења између учитеља и ученика јесте посебан однос који вјероучитељ остварује свједочењем истине вјере. Дакле, сам вјероучитељ свједочи и потврђује оно што преноси кроз дух заједништва са ученицима директним (непосредним), индиректним (посредним) и кооперативним методама. Пошто ученици имају различите могућности, потребе и интересовања, вјероучитељ прилагођава наставне садржаје и задатке њиховим способностима имајући на уму узраст, разлике у искуству, темпо рада, мотивацију, гледишта према извршавању школских задатака и друге особине. Ипак ученику који показује даровитост потребно је пружити задатке попут истраживања поједине теме, а док ученику који слабије остварује очекиване исходе или ученицима с тешкоћама, потребно је приступити са додатном пажњом. У циљу подстицања осјећања заједништва у раду потребно је повремено и активирати ученике да пружају подршку и помажу једни другима кроз рад у пару или групи. Најважније је да се сваки ученик осјећа важним и јединственим учесником школске заједнице, што је у основи хришћанске културе и идентитета.

МАТЕРИЈАЛИ И ИЗВОРИ

У наставном процесу реализације наставе Православне вјеронауке употребљавају се различити материјали и извори. На првом мјесту су свакако: уџбеници, радне свеске, Библијски атлас, Свето писмо Старог и Новог завјета, Пролог, разни приручници, црквене енциклопедије, лексикони, књиге и чланци богословног карактера. Посебно мјесто заузимају мултимедијски садржаји и информацијско-

комуникацијска технологија као савремени медији. Али током коришћења различитих наставних средстава треба свакако наћи праву одговорну и рационалну мјеру током њихове примјене.

ОКРУЖЕЊЕ ЗА УЧЕЊЕ И ВРИЈЕМЕ

Учионица, а посебно кабинет Православне вјеронауке, ако за то постоје реални услови, примарно су мјесто за реализацију наставних садржаја из Православне вјеронауке. Међутим, како би се боље остварили поједини васпитно-образовни исходи, а како би се више подстицало искуство и доживљај саме вјере, часови Православне вјеронауке се могу реализовати и у храму. Ове часове треба планирати приликом литургијског окупљања или приликом неког другог богослужења Православне Цркве. Такође часови Православне вјеронауке се могу реализовати и у природи кроз теренску наставу и поклоничка путовања. Када се укаже могућност, неки часови се могу реализовати у сарадњи с осталим предметима, а гдје долази до корелације наставних садржаја са тим предметима. Када се изучавају хуманитарни наставни садржаји или они који се односе на друштвену ангажованост они се могу реализовати у ваншколској околини. Сарадња с представницима локалне заједнице и кантоналне управе, те са представницима других вјерских заједница у хуманитарним, еколошким и сличним пројектима свакако може бити подстицајна за ученика. Кроз различите просторно-временске услове ученику се омогућава лакше разумијевање свијета око себе, а и социјализација и препознавање властите улоге као хришћанина у свијету.

Вјероучитељ у раду јесте самосталан, али треба правилно да планира свој рад и на основу плана реализује потребне наставне садржаје како би имао довољно времена за остваривање планираних циљева, али и како би равномјерно остваривао планиране исходе сваке обласне структуре.

ПК6 – Вредновање у предметном курикулуму

Православна вјеронаука – Вредновање у предметном курикулуму

Циљеви наставе Православне вјеронауке спроводе се на информативно-сазнајном и дјелатном плану. Дакле, циљ вјеронауке није првенствено знање (интелектуално) о Богу, него „живот са Богом и у Богу.“ Према томе, кроз изучавање наставних садржаја из предмета Православна вјеронаука подстиче се развој свијести ученика о заједништву унутар вјерске (литургијске) и друштвене заједнице, те се развија свијест о православном духовном (вјерском) и српском (националном) идентитету, али и отвореном односу према припадницима других вјерских заједница.

Ученичка постигнућа вреднују се према стеченом знању, савладаним вјештинама и обликованим погледима која добијају пуноћу смисла у остварењу хришћанског етоса. Вредновање садржава квалитативну и квантитативну процјену ученичких постигнућа, залагања, односа према другима у контексту одговорности и сарадње. Са друге стране, вредновање постигнућа ученика је процес који подразумијева примјену различитих облика системског праћења и вредновања како би се унаприједио процес учења и напредовања ученика, што превазилази праксу бројчаног оцјењивања.

Елементи вредновања Православне вјеронауке су сљедећи:

- а)** сазнања о вјери – усвојеност васпитно-образовних исхода на когнитивном нивоу;
- б)** учешће и креативност – усвојеност и примјена васпитно-образовних исхода у животу на психомоторичком нивоу и

в) култура комуникације – развој исправних гледишта према себи, другима и раду.

Кроз вредновање васпитно-образовних исхода прво се подстиче промишљање о учењу и досадашњим резултатима, те се усмјерава на слједеће активности и ојачава капацитет ученика за учење. У правилу ови облици вредновања се не завршавају оцјенама, него се наглашава размјена информација и искустава о процесима учења и усвојености знања, гледишта и вјештина. Вредновање и поучавање планирају се заједно како би се вредновањем добиле јасне, специфичне и конструктивне информације. У темељима вредновања је јединствен приступ праћења и подстицај индивидуалног развоја сваког ученика. Сврха оваквог приступа вредновања јесте ученичко самовредновање. Ученик учи вредновати своја постигнућа и проналазити могућности за побољшање учења, у чему му помаже вјеручитељева повратна информација (нпр. дневник рада, педагошка свеска анкета, провјере знања, итд).

Вредновање наученога узима у обзир нивое усвојености васпитно-образовних исхода и њихова је процјена код ученика након учења одређеног тематског садржаја или на крају појединог васпитно-образовног раздобља, те је у складу с предложеним нивоима усвојености васпитно-образовних исхода.

Ученичка постигнућа вреднују се описно и бројчано. Описно праћење укључује системско и континуирано вођење биљешки о ученичким активностима, залагањима, интересовању и постигнутим васпитно-образовним исходима, имајући на уму посебност вриједносне перспективе Православне вјеронауке. Вјероучитељ треба да просуди коју врсту вредновања примијенити како би ученику помогао у самовредновању, односно како би имао увид у ниво остварености резултата и нашао рјешење ако дође до евентуалних потешкоћа. Бројчано праћење исказује се бројчаним оцјенама. Оцјене не морају пратити нивое усвојености одређених васпитно-образовних исхода унутар концепта предмета, али у неким случајевима то могу. Због посебног васпитног карактера предмета Православне вјеронауке препоручује се да се прати у ученичком раду и његово понашање као елемента за вишу оцјену.

Васпитно-образовни исходи се могу вредновати кратким говорним и писаним вјежбама, те усменим путем кроз комуникацију са ученицима. Врло је битно да вјероучитељ, након урађеног вредновања, оствари анализу планираног и оствареног, самокритички оцијени успјешност, запази тешкоће и проблеме и сагледа како успјешније реализовати слједеће наставне садржаје. На крају извршеног вредновања вјероучитељ треба да направи кратку забиљешку која ће бити смјерница за даље побољшање организације и реализације наставних садржаја, а која истовремено треба да буде корисна за вјероучитеља и ученика.

Један од начина за вредновање учења и самих постигнућа ученика је вођење евиденције кроз тзв. педагошку свеску. То је врста личне биљезнице у којој вјероучитељ за сваки разред и одјељење отвара посебно поглавље. У поглављу исписује име и презиме ученика одређеног разреда и одјељења. Оставља довољно простора испод имена и презимена сваког ученика како би могао биљежити датум када је ученик оцијењен, садржај питања на која је одговарао, садржај одговора који је ученик на задато питање дао, оцјену коју је ученик добио, закључну оцјену на крају полугодишта или школске године, као и лична запажања о ученику, његовом залагању за предмет и понашању.

Посебно су важне писмене и усмене похвале, тј. методе за подстицања ученичких постигнућа и њихове мотивације, којима се може вредновати допринос ученика у стварању подстицаја и расположења за рад, изграђивање и очување добрих међуљудских односа итд. Тако се осигуравају мотивисаност и оспособљеност ученика за цјеложивотно усвајање и разумијевање наставних садржаја из Православне вјеронауке. Доказ усвојености појединог васпитно-образовног исхода јесте показни развој предметних компетенција: активно судјеловање у дијалогу уз поштовање мишљења других; вербално, писмено или илустративно-демонстративно изражавање; практиковање вјерског живота и хршћанских вриједности итд.

Вредновање васпитно-образовних исхода је активност која подразумијева учешће човјека (вјероучитеља и ученика) и због чега увијек у себи садржи одређену дозу субјективности. Пошто нема егзактног мјерила или критеријума вредновања, од вјероучитеља се очекује савјесност, одмјереност, искреност, досљедност, принципијелност и коректност. Али, такође, у Православној вјеронауци вјера и повјерење између ученика и учитеља треба да придоносе квалитетнијој рефлексиви и сензибилности ученика у његовим учењу и понашању. Стога вредновања (оцјењивање) од стране вјероучитеља треба да буде јавно, уз образложење и настојање да у томе учествују и ученици. Извјештај о постигнућима ученика треба бити транспарентан за ученика, родитеље и остале учеснике васпитно-образовног процеса. Он се не своди само на обавијест о оцјени, него треба настојати да се пружи квалитетнији и детаљнији опис свеобухватности и квалитета ученичког постигнућа.

Профил и стручна спрема наставника

Основна школа:

1) лице са завршеним одговарајућим православним богословским факултетом, телог или дипломирани теолог (180 и 240 ЕЦТС бодова), уз прибављену сагласност Српске православне Цркве, тј. надлежног епископа.

Средња школа:

1) лице са завршеним одговарајућим православним богословским факултетом, дипломирани теолог (240 ЕЦТС бодова), уз прибављену сагласност Српске православне Цркве, тј. надлежног епископа.